WESTFRIESLAND

Uitvoering Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Rapportage 2e helft 2021

COLOFON

Door:	(centrum)gemeente Hoorn	D. van Diepen
		P. van den Berge
		R. de Paus
		J. Bockma
		R. Bruin
	Gemeente Opmeer	T. den Hollander
	Gemeente Stede Broec	N. Visser
	Gemeente Enkhuizen	N. Visser
	Gemeente Drechterland	N. Visser
	Gemeente Medemblik	V. Meester
	Gemeente Koggenland	A. Balk

Datum: Januari 2021
Behandeling: Februari 2022 (pfo Madivosa)

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING **4**

2. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG **5**

3. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS **6**

3.1 Regionale samenwerking 6
3.2 Landelijke en regionale beleidskaders 6
3.2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda MO/BW 6
3.2.2 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners 2018 - 2023 7

4. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING **8**

4.1 Landelijke ontwikkelingen 8
4.1.1 Doordecentralisatie MO en BW 8
4.1.2 Ontwikkelingen GGZ binnen Wlz 8
4.1.3 Norm voor Opdrachtgeverschap 8
4.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 9
4.2.1 Regionaal ondersteuningsaanbod 9
4.2.2 Corona en de Maatschappelijke Opvang 9
4.2.3 Zwartboek 9
4.2.4 Persoonsgerichte aanpak (PGA) 10
4.2.5 WvGGZ 10
4.2.6 OGGZ 10
4.2.7 Wonen 11
4.2.8 Briefadres 11
4.2.9 (Regionaal) samenwerken 12
4.2.10 Inloopvoorzieningen GGZ 12
4.2.11 Blokhuisgelden 13
4.2.12 Welkome wijk 14

5. FINANCIËN **15**

5.1 Prognose 2021 15
5.1.1 Rijksinkomsten 15
5.1.2 Overige inkomsten 15
5.1.3 Uitgaven 2020 15
5.2 Bestemmingsreserve 15
5.3 Prognose 2022 en verder 16

BIJLAGE I – Financiële overzichten **17**

BIJLAGE II – Afkortingenlijst **19**

1. INLEIDING

Conform de bestuurlijke samenwerkingsafspraken[1] wordt tweemaal per jaar een voortgangsrapportage aangeboden aan het regionaal portefeuillehoudersoverleg. Via deze weg wordt u geïnformeerd over de voortgang en samenwerking op het terrein van (psychisch) kwetsbare inwoners.

De rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- DEEL 1
  - Beschrijving van de doelgroep en maatschappelijk belang.
  - Regionale en landelijke beleidskaders.

- DEEL 2
  - Voortgang en nieuwe ontwikkelingen.
  - Financiële rapportage.

NB Ten opzichte van de vorige rapportages is deel 1 nagenoeg gelijk en bedoeld voor context. Dit deel kan desgewenst overgeslagen worden.

[1] conform convenant *'Samen werken aan beschermd wonen, opvang en zorg in Westfriesland' (2016, verlengd in 2020)*

DEEL 1

2. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG

Inwoners kunnen op enig moment in hun leven voor kortere of langere tijd in een (zeer) kwetsbare situatie terecht komen. Bijvoorbeeld door een combinatie van elkaar beïnvloedende factoren, zoals (psychische) ziekte, verslaving, beperkte intelligentie, schulden, (echt)scheiding of verlies van werk. Niet iedereen kan daar op eigen kracht uitkomen. Soms belanden mensen op straat, mijden ze zorg, geven ze overlast, zijn ze een gevaar voor zichzelf of anderen en/of treedt acute verwardheid op.

Kenmerken van deze groep zijn: 1) een relatief *klein aantal* en 2) problematiek die zeer *heterogeen van aard* is en daardoor 3) een *fijnmazig en gedifferentieerd aanbod* behoefte van kleinschalige ondersteunings- en woonvormen en 4) gepaard gaat met *hoge zorg- en maatschappelijke kosten*.

Subgroepen
Hoewel er een overlap is in doelgroepen, bestaat de volgende grove onderverdeling:

1. Maatschappelijke opvang. Deze mensen zijn dak- of thuisloos geraakt en kunnen niet op eigen kracht deze situatie veranderen. Vaak in combinatie met meerdere problemen op andere leefgebieden, die zowel de oorzaak als het gevolg van de dak- en thuisloosheid kunnen zijn en elkaar in beide gevallen versterken. Uitgangspunt is dat de opvang kortdurend van aard is en men snel weer een eigen woonplek krijgt of – wanneer de problemen op andere leefgebieden dat onmogelijk maken - snel wordt doorgeleid naar andere, intensievere vormen van ondersteuning en verblijf. Voor sommige dak- en thuislozen is toch langdurige opvang nodig wegens zorgmijding, chronische verslaving of andere problematiek.
2. Beschermd Wonen. Inwoners die wegens een psychische kwetsbaarheid een gevaar vormen voor zichzelf en/of hun omgeving, waardoor zij – zelfs met begeleiding bij zelfstandig wonen – een tijd niet op zichzelf kunnen wonen. Uitgangspunt is dat wonen in een beschermde setting enige tijd nodig is, waarna men – vaak met (intensieve) begeleiding thuis – weer op zichzelf kunnen wonen. Net als voor maatschappelijke opvang geldt dat het voor een beperkt deel langdurig onmogelijk is om zelfstandig te wonen. Vanaf dit jaar is voor deze groepen cliënten (ook vanuit de maatschappelijke opvang) de Wet Langdurige Zorg (Wlz) opengesteld.
3. Personen met verward gedrag. Inwoners met psychische of andere kwetsbaarheden die thuis wonen of in instellingen verblijven lopen het risico op verwardheid. Ze vallen daardoor op met gedrag dat afwijkt van de maatschappelijk geaccepteerde norm. Soms is dit onschuldig, een soms levert dit maatschappelijke overlast en gevaar op. Het vertonen van afwijkend gedrag kan dan een signaal zijn dat iemand (meer) hulp en ondersteuning nodig heeft dan dat zij op dat moment krijgen. Door (vroeg)signalering, preventie en nazorg bij verward gedrag kunnen hogere maatschappelijke kosten worden voorkomen, zoals opname in zorginstellingen, oplopende schulden, inzet van politie en justitie bij overlast aan misdrijven.

Aanbod
Ondanks bovenstaande onderverdeling zien we steeds meer in dat individuen uit deze groep geregeld niet in één hokje te plaatsen zijn. Daarom wordt steeds meer verbinding gezocht en worden 'tussenvormen' ontwikkeld tussen opvang, beschermd wonen en zelfstandig wonen. Alleen dan kunnen we een sluitende keten vormen voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Een keten waar niemand doorheen valt en waarbij iedereen wordt geholpen op een manier die hem/haar in staat stelt zo snel als mogelijk te herstellen en uiteindelijk weer zo zelfstandig mogelijk te wonen.

Omvang en kosten
Het aantal mensen dat gebruik moet maken van opvang of beschermd wonen is klein, maar kent hoge maatschappelijke en zorgkosten. Voor deze voorzieningen is per jaar 12 miljoen euro nodig, naast de overige maatschappelijke kosten die gemaakt moeten worden in het kader van inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, openbare veiligheid en aanvullende zorg en ondersteuning. Daarnaast zijn er uitgaven voor onder andere het meldpunt Vangnet en Advies, de ondersteuning aan personen met verward gedrag en de voorbereiding voor de doordecentralisatie beschermd wonen.

3. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS

3.1 Regionale samenwerking

Iedere gemeente is verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg (MO/Vb/OGGz) en beschermd wonen (art. 1.2.1. Wmo 2015). Colleges zijn daarbij nadrukkelijk verplicht met elkaar samen te werken voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de wet (art. 2.6.1 Wmo 2015).

Voor opvang en beschermd wonen is landelijk afgesproken te starten vanuit een centrumgemeente constructie. Hierin ontvangt een centrumgemeente de financiële middelen van het Rijk voor de betreffende regio, en voert deze de regie op de uitvoering van de taken. Binnenkort wordt deze verdeling van middelen gefaseerd losgelaten. Per 2023 zal voor het eerst 10% van de middelen voor BW rechtstreeks aan individuele gemeenten worden uitgekeerd.

Voor de huidige constructie met de centrumgemeente hebben de Westfriese gemeenten tot eind 2021 de gemeente Hoorn gemandateerd voor de bekostiging en uitvoering. Aanvullend daarop zijn nadere samenwerkingsafspraken vastgelegd in 2017 al in het convenant *'Samenwerken aan beschermd wonen, opvang en zorg in Westfriesland'*. Kernpunten zijn:

1. De rijksuitkeringen voor MO/Vb/OGGz en BW komen geheel ten goede aan de doelgroep.
2. Positieve financiële resultaten worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve.
3. Bij negatieve financiële resultaten wordt aan de gemeenten voorgesteld deze naar rato van inwonertal te verdelen.
4. Gemeenten zijn individueel verantwoordelijk voor (vroeg)signalering, preventie en nazorg.
5. De centrumgemeente is verantwoordelijk voor bekostiging en uitvoering van de intramurale Wmo-voorzieningen MO-Vb-OGGz en BW.
6. Tweemaal per jaar vindt regionaal bestuurlijke afstemming plaats aan de hand van een rapportage.

3.2 Landelijke en regionale beleidskaders

3.2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda MO/BW

De commissie Toekomst Beschermd Wonen (ook wel commissie Dannenberg) heeft in opdracht van de VNG eind 2015 haar advies *"Van beschermd wonen naar beschermd thuis"* uitgebracht. De inhoud van dit advies is op hoofdlijnen overgenomen door de gemeenten, Rijk en cliënten- en brancheorganisaties en heeft op landelijk niveau uitwerking gekregen in de landelijke meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kern is tweeledig:

A. Een inhoudelijke transformatie waar zoveel mogelijk wordt ingezet op ambulantisering en normalisering. Daarvoor is het nodig de volgende randvoorwaarden in wijken te realiseren:
    - Beschikbare en betaalbare woonunits.
    - Een breed scala aan woonvarianten voor MO en BW (differentiatie).

- Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties.
- Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.
- Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit en een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie.
- Duurzame samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraar.
- Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.

Dit laat onverlet dat er naast aandacht voor normalisering binnen de doelgroep altijd een deel zal zijn voor wie het perspectief op herstel en ambulantisering/normalisering wellicht nooit haalbaar is. Voor deze mensen blijft een vangnet nodig dat sterk genoeg is voor de meest complexe en zware ondersteuningsbehoeften.

B. Van een verdeelmodel voor MO/VB/OGGz over 43 centrumgemeenten naar een integraal verdeelmodel voor MO/Vb/OGGz, BW én begeleiding over alle gemeenten. Doordat daarmee alle gemeente naast een inhoudelijk straks ook een financiële verantwoordelijkheid hebben voor het doen slagen van de beoogde transformatie, moet dit bijdragen aan de onder punt A. genoemde ambities.

3.2.2 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners 2018 - 2023

Eind 2017 is het meerjaren beleidskader *'Herstel en Participatie: toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 2018- 2023'* door alle Westfriese raden vastgesteld. De visie geeft een regionale invulling aan het landelijke advies *"Van beschermd wonen naar beschermd thuis"*. De visie kent een onderverdeling in onderstaande thema's:

1. Welkom in de wijk
2. Zelfregie
3. Lokaal ondersteuningsaanbod
4. Regionaal ondersteuningsaanbod
5. Personen met verward gedrag
6. Jongeren
7. Wonen
8. Participatie
9. Schulden en inkomensondersteuning
10. (Regionale) samenwerking

De voortgang op de verschillende thema's wordt in deze rapportage beschreven.

DEEL 2

4. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING

4.1 Landelijke ontwikkelingen

4.1.1 Doordecentralisatie MO en BW

De doordecentralisatie van middelen voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW), die stapsgewijs van start is gegaan op 1 januari 2022, betekent bij BW een verandering van een historische verdeling over centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten. Over deze objectieve verdeling vindt momenteel overleg plaats tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG. In december van 2020 werd bekend dat de financiële herverdeling van middelen met een jaar is uitgesteld naar 2023. De inhoudelijk doordecentralisatie vond wel plaats per 2022.

De middelen voor MO blijven vooralsnog bij de centrumgemeenten. Vanaf 2022 werken gemeenten verplicht regionaal samen op het gebied van MO en BW, Westfriesland voldoet al aan deze verplichting. Over enkele jaren wordt besloten of MO ook wordt doorgedecentraliseerd. Dit gaat over 2026 of later.

4.1.2 Ontwikkelingen GGZ binnen Wlz

Per 2021 staat de Wet langdurige zorg (Wlz) open voor ggz-cliënten met een blijvende behoefte aan intensieve zorg. De landelijke inschatting was dat het om zo'n 30% van de huidige populatie BW gaat. Gemeenten worden overeenkomstig gekort op het macrobudget BW. Uitgegaan wordt van 'geld volgt cliënt'. Via de rijksuitkering Beschermd Wonen en een nacalculatie in de septembercirculaire van 2021 worden de bedragen voor de uitstromende cliënten Wlz binnen de Wmo gecompenseerd. In de regio Westfriesland ging ongeveer 35% van de huidige BW cliënten over naar de Wlz. Daarnaast worden gemeenten gecompenseerd voor extra gemaakt kosten vanwege vertragingen bij het CIZ en daarmee langere doorloop van begeleiding in de Wmo. Verder vindt er compensatie plaats voor de uitvoeringskosten.

4.1.3 Norm voor Opdrachtgeverschap

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van de burger. Zorg die bovendien betaalbaar is, niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken is een duurzame oplossing nodig. Samenwerking is daarbij cruciaal. Met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) geven gemeenten in de regio samen met regionale partners vorm aan deze ambitie. De NvO is in een resolutie vastgesteld door gemeenten in VNG-verband, zowel voor jeugd als voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Binnen het project 'doordecentralisatie' worden een aantal openstaande punten opgepakt, zoals het vormgeven van één regionale toegang voor MO en BW. Daarnaast wordt onderzocht of en zo ja, op welke wijze we kunnen optrekken met de implementatie van de NvO voor Jeugd om zo van elkaar te leren. In september 2021 is een transitieteam vanuit de VNG gestart om gemeenten en regio's bij de implementatie te ondersteunen. De centrumgemeenten boven het Noordzeekanaal (Hoorn, Den Helder, Alkmaar, Purmerend, Zaanstad) hebben daar ondersteuning gevraagd voor betere bovenregionale samenwerking.

4.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Per onderwerp of thema binnen de toekomstvisie is in deze paragraaf de geboekte voortgang beschreven in het tweede half jaar van 2021.

4.2.1 Regionaal ondersteuningsaanbod

In 2019 is de bekostiging van de Maatschappelijke Opvang omgezet van subsidie naar inkoop. Voor de uitvoering van deze voorzieningen zijn dezelfde partijen ingekocht die hiervoor eerder subsidie ontvingen: dnoDoen en Leger des Heils. Dat geldt ook voor de jonge mama-plaatsen van Stichting Netwerk. Een verschil met BW is dat bij MO het aantal plaatsen op jaarbasis wordt ingekocht zonder dat al vaststaat wie de plaatsen gaat bezetten. Dit is omdat dakloosheid vaak een acuut probleem is dat vraagt om een snelle inzet van zorg.
De overeenkomsten voor MO worden met 1 jaar verlengd. In 2022 wordt gestart met de inkoop MO, ingaand per 2023.

Voor Beschermd Wonen geldt dat deze, net als de rest van Wmo-maatwerkvoorzieningen, is ingekocht volgens de principes en werkwijzen van het resultaatgestuurd werken. Ook is er een nieuw profiel ingekocht, Beschermd Thuis, dat het gat tussen begeleiding thuis en wonen in een instelling moet verkleinen. Onderstaande tabel geeft de partijen weer die Beschermd Wonen en/of Beschermd Thuis bieden in 2021.

	Beschermd Wonen	**Beschermd Thuis**
Leviaan	X	X
Leger des Heils	X	X
Esdege-Reigersdaal	X	X
de Steenuil	X	
Accuraat B.V	X	

4.2.2 Corona en de Maatschappelijke Opvang

De gevolgen van Corona zijn merkbaar in de Maatschappelijke Opvang. De nachtopvang in het Startpunt (Leger des Heils) is vanwege de 1,5 meter afstand-regel teruggebracht van 18 naar 16 plaatsen. Er zijn afspraken gemaakt met een hotel voor de inzet van hotelkamers als dat nodig is. Dat geldt ook voor de winteropvang. In de tweede helft 2021 (peildatum 10 december 2021) is hier geen gebruik van gemaakt.

Beide MO-instellingen (Leger des Heils en dnoDoen) werken volgens de RIVM richtlijnen. Met andere regio's in Noord-Holland Noord wordt samengewerkt, onder andere bij het zoeken naar quarantaineplekken en een locatie voor zieke daklozen en de winteropvang.

4.2.3 Zwartboek

Eind november 2021 bracht de afdeling SP West-Friesland een zwartboek uit over de opvang van dak- en thuislozen. De eerste aanleiding was een woonprobleem van een aantal inwoners van Enkhuizen, maar de SP vond dat het nodig was om ook een onderzoek te doen naar de maatschappelijke opvang. De SP noemde de opvang schrijnend. Omdat er geen wederhoor was toegepast, hebben de twee regionale trekkers dat gedaan. Hieruit kwam naar voren dat Leger des Heils en dnoDoen en BCT (toegang) zich niet of nauwelijks herkenden in wat er in het zwartboek stond. Mede op grond hiervan was de conclusie dat er geen aanleiding was voor het nemen van maatregelen. Een aantal zaken die de SP heeft benoemd, zoals meer differentiatie in voorzieningen, sluit aan bij het onderzoek dat loopt naar de toekomstige aard en omvang van de opvangvoorzieningen. Maar dit was al meegenomen in de opdracht.

4.2.4 Persoonsgerichte aanpak (PGA)

Op dit moment zijn er 53 personen in de PGA OGGZ (1%) geïncludeerd, van wie er 39 maandelijks worden besproken. Het grootste deel van de 14 'niet actieve casussen' staat op de zogeheten 'slapende lijst'. Dit betekent dat betrokken partijen niet maandelijks samenkomen in een casusoverleg, omdat de persoon al langere tijd stabiel is of bijvoorbeeld elders in het land in een langdurig traject zit i.h.k.v. een tbs- of ISD maatregel. Evengoed monitort het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) periodiek de stand van zaken in deze casussen. Indien nodig kan het PGA-casusoverleg weer worden hervat.

De pilotfase van de PGA OGGZ is inmiddels afgerond. De PGA OGGZ maakt deel uit van het reguliere interventie-aanbod van het ZVH. Werkproces en werkwijze zijn vastgesteld (zie hiervoor ook bijgevoegde flyer). Eén van de aspecten daarvan is de gezamenlijke casusanalyse, die per casus aan het begin van de PGA wordt uitgevoerd. Deze analyse markeert de gezamenlijke start van de PGA, waardoor deelnemers van het casusoverleg op hoofdlijnen over dezelfde casusinformatie beschikken en er een goed fundament wordt gelegd om te komen tot een gemeenschappelijke aanpak. Eén casus speelt op dit moment in de gemeente Hoorn.

De PGA is afgelopen zomer geëvalueerd. Hiertoe is een enquête uitgevoerd. 83 medewerkers van verschillende organisaties, die voor het grootste deel regelmatig aansluiten bij de PGA-casusoverleggen, hebben de vragen beantwoord en waarderen de PGA gemiddeld met rapportcijfer 7½.

4.2.5 WvGGZ

Sinds 1 januari 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) van kracht.

Bij Vangnet & Advies (GGD Hollands Noorden) komen de meldingen binnen van iedereen die zich zorgen maakt om inwoners. Vooral professionals doen melding. Het aantal meldingen dat Vangnet & Advies vervolgens in behandeling neemt als melding WvGGZ ligt beduidend lager dan vooraf was verwacht. Om die reden is de begroting voor 2021 naar beneden bijgesteld en recent de begroting voor 2022 nog verder. Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Bij een melding WvGGZ start de GGD een verkennend onderzoek (VO) en bij een crisismaatregel horen zij waar mogelijk de inwoner, namens de burgemeester. Het regionaal overleg met ketenpartners is op het niveau van Noord-Holland Noord georganiseerd. Vanuit de GGD en de centrumgemeenten hebben we daar het zorgplan geagendeerd. De "essentiële voorwaarden voor participatie" moeten onderdeel zijn van het zorgplan, met andere woorden de aansluiting met het gemeentelijk domein, na het einde van de verplichte GGZ. Dit blijkt, voor zover bekend, nog nergens in het land in het zorgplan te worden ingevuld. Dit wil niet zeggen dat er geen afstemming is tussen de GGZ-instelling en de gemeente, wel dat dit niet gestructureerd gebeurt. Begin 2022 wordt dit onderwerp verder opgepakt.

De cijfers over 2021 zijn op dit moment nog niet bekend. Wel is het nog steeds zo dat verplichte GGZ veel vaker wordt opgelegd op basis van een crisismaatregel. Meestal wordt een crisismaatregel opgelegd door de burgemeester van de gemeente waar de opname plaatsvindt.

4.2.6 OGGZ

Vangnet & Advies ziet het aantal meldingen OGGZ (bemoeizorg) al jaren stijgen, in de periode 2015 tot en met 2020 is het aantal bijna verdubbeld. De afgelopen jaren kwam tussen de 60% en 70% van de meldingen van de politie, het gaat dan om "personen met verward gedrag". Naast inwoners die overlast veroorzaken leidt Vangnet & Advies ook inwoners met zorgwekkend gedrag toe naar hulpverlening. Vangnet & Advies fungeert ook als klankbord voor lokale teams. De GGD heeft de oorzaken van de stijging van het aantal meldingen geanalyseerd. De conclusie is dat

hiervoor verschillende oorzaken zijn: het stijgend aantal meldingen bij de politie, de coronacrisis en de complexiteit van de maatschappij en toename van multi-problematiek worden door de GGD als reden opgevoerd.

Met de GGD is deze zomer een traject gestart om te komen tot een visie op de OGGZ met daarin de positie van Vangnet en Advies. De insteek is om op basis van deze visie, voor de periode vanaf half 2022 per gemeente afspraken te maken over de inzet van Vangnet en Advies. Die inzet kan ook minder zijn dan de afgelopen jaren, als lokale teams bijvoorbeeld zelf meer outreachend gaan werken. Ter overbrugging van de periode die nodig is om tot een visie te komen, is in het Madivosa van 1 juli 2021 besloten de formatie van Vangnet & Advies voor de periode van 1 jaar uit te breiden. Doordat het tijd kostte om iemand te werven, loopt deze periode eind 2022 af.

In de visie op de OGGZ willen we ook de positie van Brijder Verslavingszorg meenemen. Een groot deel van de bemoeizorg betreft inwoners met een verslavingsprobleem. Brijder financieren we om deze bemoeizorg te leveren. Volgens de GGD is in de samenwerking verbetering gewenst. Ook zal de visie breder ingaan op het verslavingsbeleid. Van oudsher is de rijksuitkering maatschappelijke opvang ook bedoeld voor OGGZ en verslavingsbeleid. Brijder verslavingszorg en Reakt voeren voor de regio hiervoor met name preventieactiviteiten uit. Daarnaast financieren we zelfhulpgroepen (Buitenveldertgroepen).

In de planning gaan we uit van het bespreken van de visie in het Madivosa aan het eind van het tweede kwartaal van 2022.

4.2.7 Wonen

De pilot uitstroom liep af op 31 december 2020. In het Madivosa/VVRE van december 2020 is overeengekomen om de pilotovereenkomst tijdelijk te continueren totdat er een nieuw gedragen overeenkomst is.

In de eerste helft van 2021 is de pilotovereenkomst aangepast, verder uitgewerkt en geoptimaliseerd onder meer op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie van onderzoeks- en adviesbureau DSP. Het PWW heeft op 9 juni 2021 ingestemd met de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Het Madivosa/VVRE heeft op 1 juli 2021 ingestemd met de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Begin 2022 wordt de overeenkomst officieel getekend.

4.2.8 Briefadres

Elke gemeente is verplicht een briefadres te verlenen als een inwoner daar niemand anders voor heeft. Als iemand dak- of thuisloos is dient hij bereikbaar te zijn voor de overheid en kan hij met een briefadres zaken regelen zoals een zorgverzekering, uitkering, verlenging van rijbewijs en aanvragen van paspoort. De gemeente mag als voorwaarde voor een briefadres niet eisen dat de inwoner zorg ontvangt of gebruik maakt van een opvang. Eind 2020 heeft de Raad van State dit in een uitspraak bevestigd. De Wet basisregistratie personen is in 2021 gewijzigd. Per 1 januari 2022 zijn gemeenten verplicht dak- en thuislozen ambtshalve in te schrijven op een briefadres. Heel recent is daarvoor een handreiking verschenen. Afgesproken is in het eerste kwartaal van 2022 met alle gemeenten duidelijke afspraken te maken over hoe we omgaan met verzoeken van inwoners voor een briefadres en de ambtshalve inschrijving als er geen verzoek ligt.

De gemeente Hoorn heeft voor het briefadres geen centrumfunctie. Wel is het zo dat de meeste briefadressen voor dak- en thuislozen in Hoorn worden uitgegeven. Er zijn momenteel enkele briefadressen gekoppeld aan de verschillende opvanglocaties (dnoDoen en Leger des Heils), daarnaast doet sinds 1 april 2021 MEE & de Wering de intake voor het algemene briefadres dat zij beschikbaar hebben. Het aantal briefadressen ligt hoog. Het is nog niet duidelijk wat hiervoor de

reden is. Voor een deel is de woningnood een oorzaak, mensen zonder netwerk kunnen na een scheiding vaak niet direct een nieuwe woning vinden.

4.2.9 (Regionaal) samenwerken

Om tijdig voorbereid te zijn op de inhoudelijke doordecentralisatie Beschermd Wonen per 1 januari 2022 zijn in 2019 regionale afspraken gemaakt over de inhoud en juridische vorm van de samenwerking, de wijze waarop financiële risico's worden gedeeld, de voorzieningen worden gespreid en de toegangen en back-offices worden ingericht. Om tot deze afspraken te komen is de DSP-groep als extern kwartiermaker aan de slag gegaan om in nauwe samenspraak met betrokkenen (bestuurlijk, ambtelijk, maatschappelijke partners) tot een advies voor een integraal afsprakenpakket te komen.

Op hoofdlijnen behelzen deze toekomstige afspraken dat de Westfriese gemeenten:

- een gezamenlijk budget behouden
- een gezamenlijke reserve behouden
- het huidige niveau van de reserve afbouwen
- de toekomstige voordelen op het budget jaarlijks verdelen
- de voorzieningen regionaal toegankelijk houden
- de toegang regionaal georganiseerd houden
- de regionale toegangen voor BW en MO bij elkaar voegen
- de schakel tussen lokaal en regionaal gaan versterken
- de backoffice bij de gemeente Hoorn beleggen.
- Het beheren van het regionaal budget inclusief egalisatiereserve en de bestedingen daarvan door gemeente Hoorn;

In de eerste helft van 2021 is hard gewerkt aan het neerzetten van de (inhoudelijke) kaders voor een nieuw te vormen regionale toegang tot MO en BW. Er is een keuze gemaakt voor de vorm en organisatie van de nieuwe toegang, deze zal onder verantwoordelijkheid van 1.Hoorn bij de gemeente Hoorn worden belegd, in een Regionaal Toegangsteam BW MO. In de tweede helft van 2021 en de eerste maanden van 2022 wordt gewerkt aan de implementatie. Wanneer de nieuwe toegang officieel van start kan gaan is nog niet bekend. Als per 1 januari 2023 de financiële doordecentralisatie start zal hierop inhoudelijk en qua samenwerkingsafspraken goed aangesloten worden.

4.2.10 Inloopvoorzieningen GGZ

Door verschillende besluitvorming eind 2020 zijn de GGZ inloopvoorzieningen per 2021 ingekocht in WF 6 verband. Drechterland had apart ingekocht. Dit zorgde voor een onwenselijke situatie. Vanaf 2021 wordt er nauw samengewerkt met de aanbieders van de GGZ inloopvoorzieningen. Zo willen de Westfriese gemeenten meer inzichten krijgen in het gebruik van de voorzieningen en de behoefte van de gebruikers. Uit deze samenwerking is onder andere al naar voren gekomen dat de doelgroep van de inloop GGZ een regionale verantwoordelijkheid is. De voorziening inloop GGZ zou ook een regionale voorziening moeten zijn. Dat heeft als voordelen:

- eenduidige besluitvorming;
- financiering uit de regionale middelen;
- samenhang in de doorontwikkeling naar een regionaal zorglandschap voor de doelgroep kwetsbare Westfriese inwoners met langdurige psychische stoornissen.

Dit is besproken in het Madivosa van 3 juni. De gemeente Drechterland stelde voor het onder regionale verantwoordelijkheid brengen een aantal voorwaarden. In het Madivosa van 7 oktober jl. kon worden besloten de inloopvoorzieningen GGZ onder regionale verantwoordelijkheid te brengen en te financieren uit de regionale middelen. De wethouders zijn er tevens mee akkoord gegaan de verdeling van de middelen meer af te stemmen op het gebruik van de voorziening.

4.2.11 Blokhuisgelden

Centrumgemeente Hoorn heeft voor de gehele regio Westfriesland dit jaar een extra budget van € 2,7 miljoen ontvangen om het aantal dak- en thuislozen te verminderen. Dit budget is gebaseerd op een aanvraag voor de uitvoering van zeven maatregelen. De aanvraag is eind 2019 in het Madivosa aan de orde geweest.

De maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen en initiatieven die in de regio Westfriesland al in gang gezet zijn. Denk bijvoorbeeld aan de bestaande regionale voorzieningen voor (psychisch) kwetsbare inwoners en de afspraken rond het versnellen van woningbouw in Westfriesland, zoals het Woonakkoord en de samenwerking met de Woningmakers.

Alle maatregelen zijn van start gegaan. Hieronder wordt de stand van zaken per maatregel toegelicht:

1. Analyse redenen dakloosheid (met name bij 18-23 jarigen)
Het onderzoek is eind december van start gegaan. De opdracht is gegund aan bureau Breuer Intraval. Gefocust wordt op de redenen van instroom in de MO en BW. Het onderzoeksbureau brengt ook een advies uit over hoe in de praktijk de instroom verder beperkt kan worden. In april 2022 is het rapport klaar.

2. Vernieuwing van de nachtopvang (van slaapzaal naar een- en tweepersoonskamers)
Centrumgemeente Hoorn heeft een subsidie voor de financiering van de verbouwing verleend van maximaal € 1.373.219. De omgevingsvergunning is aangevraagd. Centraal staat een nieuwe aanbouw bij het Startpunt waarin 12 tweepersoonskamers met eigen sanitair worden gerealiseerd (hiervan zijn 9 kamers voor de nachtopvang). De huidige slaapzalen worden heringericht en zijn onder andere beschikbaar voor winteropvang. Deze aanpassing betaalt het Leger des Heils zelf. De realisatietijd vanaf de verlening van de omgevingsvergunning is ongeveer 10 maanden.

3. Pilot Housing First (daklozen krijgen direct een woning en van daaruit wordt de begeleiding gestart)
Gemeente Hoorn en de initiatiefnemers hebben een lange voorbereidingstijd afgesproken. Eind 2021 is de opdracht verstrekt. Het betekent niet de eerste deelnemer de sleutel meteen ontvangt. De betrokken zorgverleners volgen een aanvullende training. Het valt moeilijk te voorspellen wanneer er een geschikte woning vrijkomt. De pilot gaat langer dan een jaar duren. Daarom zal de pilot na het eerste jaar worden gefinancierd uit de regionale MOBW-middelen.

4. Haalbaarheidsonderzoek passende huisvesting voor zorgmijdende inwoners
Deze maatregel is in de uitvoeringsfase. Het bureau HHM is in april begonnen met een haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek richt zich op het realiseren 5 tot 7 woonplekken in Westfriesland bedoeld voor daklozen met verward/onbegrepen gedrag die een veiligheidsrisico kunnen vormen voor zichzelf of hun omgeving. Bij deze groep is sprake van (ernstige en langdurige) psychiatrische, verslavings- en/of persoonlijkheidsproblematiek en problemen op diverse leefgebieden. HHM heeft in overleg met de Westfriese gemeenten een aantal kansrijke locaties geïnventariseerd die nader onderzocht worden. Definitieve besluitvorming vindt rond april/mei 2022 plaats

5. Onderzoeker / kwartiermaker woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsing
De aanbevelingen van Bureau Wyzer worden per afzonderlijke gemeente omgezet in beleidsregels. De besluitvorming hierover is gepland voor Q2. Er wordt nog gezocht naar een externe bureau dat hierbij ondersteuning biedt. Uitgangspunt bij deze maatregel is bestaande woonruimte slimmer te gebruiken, waardoor cliënten uit de opvang en andere intramurale voorzieningen sneller kunnen uitstromen.

6. Woonversneller
De aangetrokken projectleider heeft de mogelijkheden van het versnellen van 'woonplannen' verkend. In een eerder stadium was al duidelijk geworden dat transformatie van kantoorpanden voor de doelgroep niet realistisch is. Daarom zal waarschijnlijk voor het tweede deel gekozen voor een externe kracht die zorgt voor 'handjes' erbij, waardoor realisering van bouwprojecten sneller gaat en hierdoor voor de doelgroep meer betaalbare woonplekken (vrij) komen.

7. Aanvullende prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgorganisaties
Het bureau Companen begeleidt alle Westfriese gemeenten gezamenlijk en per gemeente bij het maken van aanvullende afspraken met woningcorporaties, huurdersverenigingen, zorgorganisaties en zorgkantoor. De zorgsector is nieuw als het gaat om prestatieafspraken over woningen. Zorgpartijen hebben zorgvastgoed waar ook woonplekken beschikbaar zijn. Niet altijd zijn deze vrijkomende plekken bekend. Ook kan het zijn dat deze plekken niet altijd meer nodig zijn als gevolg van verdere ambulantisering. We hopen dat er dan afspraken gemaakt kunnen worden dat ook andere doelgroepen hier kunnen wonen. Dit sluit ook aan bij de prestatieafspraken tussen gemeente Hoorn, Intermaris en VH De Boog 2021-2025 om ook zorgorganisaties bij de prestatieafspraken te betrekken. Mede omdat er met meer partijen is gesproken dan was voorzien, zal de advisering in Q1 2022 afgerond worden.

Regionale raadsledenavond
Op 29 september 2021 zijn de raadsleden tijdens de regionale raadsledenbijeenkomst bijgepraat over de doordecentralisatie beschermd wonen en over de uitvoering van de Blokhuismaatregelen.

4.2.12 Welkome wijk

Dit project is in de uitvoeringsfase. De regio Westfriesland is een van de vier pilotgebieden (landelijk) die meedoen aan Welkome Wijk, dat wordt uitgevoerd in de wijk Kersenboogerd in Hoorn en de kern Obdam in Koggenland. Samen Sterk zonder Stigma (nu MIND), Movisie, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en het Trimbos-instituut werken in dit project samen en geven begeleiding aan de projectgroepen van Hoorn en Koggenland.

Door gebrek aan aansluiting bij de wijk komen mensen met psychische kwetsbaarheid of andere kwetsbaarheid in een sociaal isolement. Vaak is er sprake van (zelf)stigma en dit is een belangrijke reden dat mensen met een (psychische) kwetsbaarheid of beperking moeizaam hun plek vinden in de wijk. Door gebrek aan aansluiting ontstaan leefbaarheidsvraagstukken in een wijk, denkend aan inwoners die worstelen met veiligheidsgevoelens of het hebben van irritaties naar elkaar. Het bestrijden van stigma's en het vinden van aansluiting bij netwerken en activiteiten in de eigen woonomgeving vergt een actieve inzet. In het project staat de vraag centraal: hoe kun je inclusie bevorderen en de verbondenheid tussen de inwoners onderling vergroten? Bewustwordingsbijeenkomsten voor en met professionals, vrijwilligers en bewoners onder leiding van MIND zijn een belangrijk onderdeel van Welkome Wijk. Hiermee willen we werken aan het tegengaan van stigma.

5. FINANCIËN

In dit hoofdstuk worden de financiële ontwikkelingen van het jaar 2021 beschreven. Op het moment van opstellen van deze rapportage is het jaar nog niet afgelopen. Daarom zijn de cijfers een prognose, gebaseerd op de najaarsbijstelling en de decembercirculaire. In bijlage I staat een prognose van de inkomsten en uitgaven en bestemmingreserve voor het budget kwetsbare inwoners.

5.1 Prognose 2021

5.1.1 Rijksinkomsten

Voor 2021 ontvangt Hoorn, als centrumgemeente voor beschermd wonen, een rijksuitkering van 9,9 miljoen euro. Deze uitkering is 3 miljoen euro lager dan vorig jaar. Dat komt door de overgang van Beschermd Wonen cliënten naar de WLZ.

Voor 2021 is een rijksbijdrage van 2,8 miljoen euro ontvangen via de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang. Dit is gelijk aan 2020. Ten opzichte van de septembercirculaire 2021 is de uitkering over 2021 0,5 miljoen hoger. Dit komt omdat het Rijk de gemeenten compenseert voor de meerkosten als gevolg van de corona pandemie.

De totale rijksinkomsten over 2021 komen daarmee gezamenlijk op 12,7 miljoen euro.

5.1.2 Overige inkomsten

De prognose voor de eigen bijdragen Beschermd Wonen is 225.000 euro over 2021. Dit is ruim 300.000 euro lager dan in 2020, en wordt veroorzaakt door de overgang van cliënten naar de WLZ.

5.1.3 Uitgaven 2020

De verwachte uitgaven in 2021 bedragen 10,6 miljoen euro. Dit zijn onder andere kosten voor: zorg in natura (ZIN), persoonsgebonden budgetten (PGB's), de maatschappelijke opvang, diverse projecten uit 2020 en uitvoeringskosten.

Het financiële resultaat over 2021 komt naar verwachting uit op 2,3 miljoen euro positief. Dit is hoger dan we in de najaarsbijstelling verwacht hadden en komt voornamelijk door de extra rijksbijdragen voor de corona pandemie, die in de decembercirculaire 2021 vrijgegeven zijn.

5.2 Bestemmingsreserve

Voor- en nadelen op de budgetten van de kwetsbare inwoners worden verrekend met de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve. Het saldo van de bestemmingsreserve wordt afgebouwd naar een omvang van 10 procent van het regionaal budget in 2021 en 5 procent in 2022. Dit is conform raadsbesluit eind 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente)

Op 1 januari 2021 bedroeg de reserve 2,3 miljoen euro. Dit was na uitbetaling aan de regiogemeenten om de hoogte van de reserve eind 2020 terug te brengen naar 15 %.
Bij de jaarrekening 2021 wordt het saldo van de reserve teruggebracht naar 10 procent van het regionale budget. Na toevoeging van het verwachte positieve resultaat over 2021 wordt er naar verwachting 3,4 miljoen euro onder de gemeenten verdeeld.

Na afloop van 2021 worden de resultaten over 2021 verrekend met de reserve. Dit geldt voor zowel de storting van het resultaat als de onttrekking voor verrekening met de gemeenten. Het definitieve bedrag wat naar de gemeenten overgemaakt gaat worden is dan bekend.

Na 2022 is de hoogte van de reserve nog maximaal 5% van de inkomsten. Het verschil tussen de werkelijke stand en die 5% van de inkomsten wordt bij de jaarrekening 2022 naar rato verdeeld over de gemeenten.

5.3 Prognose 2022 en verder

Met ingang van 2021 is een uitname vanwege cliënten die doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg verwerkt in de budgetten. De rijksinkomsten worden hierdoor naar beneden bijgesteld. Aan de andere kant zullen ook de uitgaven met ongeveer eenzelfde bedrag dalen. Hoe één en ander structureel uitpakt, zal nog moeten blijken. Dit wordt door het Rijk gemonitord.
We verwachten de komende jaren voldoende middelen te ontvangen om onze taken uit te blijven voeren. Budgetbijstelling zal bij de meicirculaire 2022 opnieuw plaatsvinden.

BIJLAGE I – Financiële overzichten

Peildatum: December 2021

Budgetrapportage Inkomsten		Begroot 2021		Prognose 2021		Resultaat
Beschermd wonen: Eigen bijdrage	€	390.600	€	225.000	€	-165.600
DU Beschermd Wonen dec.circ. 2021	€	9.864.033	€	9.918.055	€	54.022
DU MO-VB-OGGZ dec.circ. 2021	€	2.292.651	€	2.811.122	€	518.471
Totaal Beschermd wonen inkomsten	**€**	**12.547.284**	**€**	**12.954.177**	**€**	**406.893**

Budgetrapportage Uitgaven		Begroot 2021		Werkelijk 2021		Resultaat
Beschermd wonen: ZIN	€	6.081.860	€	5.800.058	€	281.802
Beschermd wonen: PGB	€	700.000	€	727.567	€	-27.567
Maatschappelijke opvang	€	2.645.065	€	2.203.834	€	441.231
Oggz-verslaving	€	996.491	€	809.824	€	186.667
Overige kosten BW/MO*	€	2.096.007	€	1.092.270	€	1.003.737
Totaal Beschermd wonen uitgaven	**€**	**12.519.423**	**€**	**10.633.553**	**€**	**1.885.870**
Saldo	**€**	**27.861**	**€**	**2.320.624**	**€**	**2.292.763**

* Onder overige kosten BW/MO vallen o.a. kosten voor overlopende projecten uit 2020, extra maatregelen 2021 en uitvoeringskosten.

Verloop reserve BW en MO/VB/OGGz

Reserve BW/MO		2021
Stand 01-01	€	2.373.703
Storting:		
Verwacht resultaat 2021	€	2.300.000
Prognose stand 31-12 na resultaat	€	4.673.703
Onttrekking:		
Uitbetaling gemeenten	€	3.458.034
Stand reserve per 31-12	**€**	**1.215.669**

Prognose uitbetaling overschot reserve 2021 per gemeente:

Gemeente	Inwoners 1-1-2021	Inwoners in %	Saldo 2021
Drechterland	19.838	9,3 %	€ 320.636
Enkhuizen	18.637	8,7 %	€ 301.225
Hoorn	73.619	34,4%	€ 1.189.885
Koggenland	22.940	10,7 %	€ 370.773
Medemblik	45.165	21,1 %	€ 729.990
Opmeer	12.009	5,6 %	€ 194.098
Stede Broec	21.743	10,2 %	€ 351.426
Totaal	**213.951**	**100,0 %**	**€ 3.458.034**

BIJLAGE II – Afkortingenlijst

BCT	Brede Centrale Toegang
BW	Beschermd wonen
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
JW	Jeugdwet
MO	Maatschappelijke opvang
OGGz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
Vb	Verslavingsbeleid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Wlz	Wet langdurige zorg
WvGGZ	Wet verplichte GGZ
ZIN	Zorg in Natura
Zvw	Zorgverzekeringswet